

De kan bli Årets Samhällsbyggare

Tre kandidater är med i slutstriden om titeln Årets Samhällsbyggare 2016.

■ På Stora Samhällsgalan den 25 maj uppmärksammas initiativ som bidrar till utvecklingen av välfärden. Nu är nomineringarna i kategorin *Årets Samhällsbyggare* klara. De är:

- Vattenfall och Askersund för Green Street Light, ett system med laddningsplatser för elfordon via gatubelysningen.
- Upplands Väsby för sitt poängssystem i bostadsbyggandet.
- Jack Jarshild, initiativtagare till arbetsmarknadsutbildningen Korta vägen för utrikesfödda akademiker.

– Det är tre mycket spännande kandidater som juryn har att

ta ställning till, varmt grattis till alla tre nominerade, säger Anna Sönne, tf chefredaktör Dagens Samhälle och juryordförande. I juryn sitter även Göran Hägg-lund, fd socialminister och fd partiledare för KD; Metta Fjell-kner, fd ordförande Lärarnas Riksförbund; Erik Langby, fd kommunstyrelseordförande Nacka; Dilsa Demirbag-Sten, chef för Berättarministeriet. Övriga priser som delas ut på Stora Samhällsgalan är *Årets Välfärdsförnyare*, *Årets Samhällsentreprenör* och *Årets Superkommuner*.

TEXTER: HANS PERKIÖ
hp@dagenssamhalle.se

FOTO: BO HÅKANSSON

En riktad arbetsmarknadsutbildning som ökar chanserna till jobb för utrikesfödda akademiker, kallad Korta vägen. Det var Jack Jarshilds idé.

Kortad väg till jobb för nyanlända

Nominerad: Jack Jarshild, hjärnan bakom arbetsmarknadsutbildningen Korta vägen

Det var en del motvind när Jack Jarshild startade utbildningen som hjälper utländska akademiker till jobb. I dag finns den i hela landet.

Korta vägen är en arbetsmarknadsutbildning för utländska akademiker, som drivs av Arbetsförmedlingen, men utförs av högre lärosäten och utbildningsföretag. Syftet är att hjälpa nyanlända att snabbare komma in på den svenska arbetsmarknaden. Hjärnan bakom Korta vägen är Jack Jarshild, tidigare på Arbetsförmedlingen i Göteborg och i dag pensionär. Han jobbade länge för att inrätta en arbetsmarknadsutbildning för utländska akademiker. I början mötte han motstånd. – En allmän inställning på Arbetsförmedlingen var att vi inte skulle ägna oss åt akademiker, för de klarar sig själva, utan åt de utbildade, säger Jack Jarshild. – De förstod inte att ar-

betsgivare efterfrågade civilingenjörer, ekonomer eller andra akademiker som talade olika språk och hade annan kompetens. I början riktades utbildningen främst till utländska tekniker och ingenjörer, men så småningom omfattades andra yrkesgrupper. I dag har verksamheten växt ordentligt. Arbetsförmedlingen upphandlar utbildningen, som bedrivs på ett 20-tal orter men ska omfatta deltagare från hela landet. Flest utbildningar har Folkuniversitetet och Korta vägen drivs bland annat av Stockholms universitet, Luleå tekniska universitet och utbildningsföretaget Academicum i Uppsala. Korta vägen är inte bara en hjälp för de enskilda,

utan även för arbetsgivare och för en bättre fungerande arbetsmarknad. Utländska akademiker är en stor outnyttjad resurs. De har hög utbildning, talar ofta flera språk och har yrkeskontakter i länder de levtt i. De som antas till Korta vägen klumpas inte längre ihop med andra nyanlända. Bakgrund, intressen och kompetens kartläggs för att se vad som kan realiseras i Sverige. Det ökar chansen att få jobb utifrån den kompetens de har. Utbildningen är också en förberedelse för kompletterande högskolestudier eller vidareutbildning. Arbetsförmedlingen har ännu inte gjort någon central utvärdering av Korta vägen, men det finns lokala. I Stockholm fick 98 procent av deltagarna kvalificerad praktikplats och hälften någon form av anställning. ■

FOTO: LINDA STENMARK/ASKERSUNDS KOMMUN

Per Eriksson (S) är mycket nöjd med att Askersund är en del av pilotprojektet Green Street Light.

Elfordon laddas direkt i gatlyktan

Nominerad: Vattenfall och Askersund för Green Street Light

Om utvecklingen av elfordon ska ta fart krävs laddningsstationer. I Askersunds kommun används den vanliga vägbelysningen som laddplatser. Billigt och enkelt.

Någon gång tar oljan slut och framtidens fordon kan komma att drivas av el på något sätt. Men elfordonsmarknaden är ett moment 22: För få laddningsstationer hindrar ökningen av elbilar och för få elbilar driver inte utvecklingen av laddningsmöjligheter. Projektet Green Street Light, som drivs av Vattenfall och där Askersund är pilotkommun, bygger på en lika enkel som genial tanke. Genom att använda det befintliga vägbelysningsnätet som laddningsplatser skapas en kostnadseffektiv lösning. Det hela är möjligt genom ny teknik och smart styrning. Projektet delfinansieras av Energimyndigheten.

– Vi har monterat normal-laddningsplatser på fyra punkter i centralorten, och ska inrätta tio till i det stora projekt vi står i begrepp att starta, säger Per Eriksson (S), kommunstyrelsens ordförande i Askersund. Den första testfasen har skett i mindre skala, där en utvärdering visar att tekniken är stabil. Nu ska ett fullskaletest inledas, där ett mer finmaskigt nät av laddningsstationer skapas. Normalladdning är långsam och passar när bilar eller andra elfordon står parkerade. Snabbladdning kräver starkare strömstyrka. Att Vattenfall valde Askersund som pilotkommun hänger dels ihop med att det statliga bolaget

äger och driver belysningsnätet och dels med att man ville testa i en lagom stor kommun. – Vi blev också intresserade, som många kommuner jobbar vi med de gröna frågorna, säger Per Eriksson. Projektet har redan påverkat Askersund. – Vi har två cykelhandlare som fått lite skjuts på försäljningen av elcyklar. Vi i kommunen har också köpt ett antal elcyklar till hemtjänstpersonalen och den tekniska sidan har några elbilar, berättar Per Eriksson. Än så länge är laddningen gratis. – Men naturligtvis vill inte Vattenfall bjuda på el på lång sikt. Det här ska kommersialiseras, till exempel kan betalning ske via telefon eftersom stolparna är uppkopplade till ett datanät. Man kodar in och laddar. ■

Innovativa byggherrar premieras

Nominerad: Upplands Väsby för sitt poängssystem i bostadsbyggandet

Drygt 2 000 lägenheter ska byggas i Upplands Väsby i området Fyrklövern. Byggherrar som bidrar till innovativ stadsutveckling får rabatt på markpriset.

Fyrklövern är Upplands Väsby's största byggprojekt på 30 år. 2 200 nya bostäder ska byggas och kommunen har utvecklat ett poängssystem som nu används för första gången. Som grund ligger ett omfattande idéarbete, kallat Väsby Labs, där invånare, organisationer och andra kommit med förslag. – Det engagerade väldigt mycket folk. Flera hundra idéer kom in som var realistiska att genomföra, säger Alarik von Hofsten, projektledare för Fyrklövern. Förslagen bakades ihop till 54 krav eller önskemål från kommunens sida på byggherrarna. De ligger sedan till grund för prissättningen på marken. Ju fler förslag som byggherren genomför, desto större rabatt blir det på markpriset när kommunen säljer marken. Poängssystemet har tre huvudmål: Säkerställa att förslagen förverkligas. Belöna byggherrar som är beredda att genomföra dem och därmed ta en viss risk. Ge byggherrarna stor valfrihet kring vilka förslag de vill leva upp till.

Kommunen vill bland annat stimulera utveckling av den moderna småstaden, innovationer, hur lokaler används för serviceutbud och parkeringslösningar. Förstaspadtaget i Fyrklövern tas vid halvårsskiftet 2017. Men det går redan att se effekt av poängssystemet. I det tidiga planeringsskedet 2010–2013 var intresset svalt från byggherrarna. Men när poängssystemet lanserades 2014 tog det fart. På ett halvår tecknades optionsavtal med 13 byggherrar om bostadsbyggande. –I dag har vi många fler intresserade byggherrar än som kan bygga, säger Alarik von Hofsten. – Det är i viss mån en konjunkturfråga, men poängssystemet fick dem att ta fram pennan och skriva på. När de såg att markpriset gick att sänka blev det plötsligt intressant. Andra kommuner har fått upp ögonen för poängssystemet. – Vi har presenterat det för över 50 kommuner. ■

FOTO: ANDERS WIKLUND/TT

Ett stort engagemang från de boende välkomnas av Alarik von Hofsten. "Vi har fått in flera hundra förslag som alla var realistiska att genomföra."

NÄSTA VECKA: DE KAN BLI ÅRETS SAMHÄLSENTREPRENÖR